

Faktaark om økologi

EFTERAFGRØDER

Holder på næringsstofferne, øger jordens frugtbarhed og begrænser behovet for at købe husdyrgødning

PLACERING I SÆDSKIFTET?

- **Nedpløjning af kløvergræs forud for en afgrøde** ➤ Pas på kvælstoffet og brug efterafgrøder 1. og 2. år efter nedpløjningen.
- **Efter lupin og hestebønner** ➤ Underså efterafgrøde og efterfølg med en vårsæd (vintersæd kan øge problemet med rodukruddt).
- **Efter større mængder fast husdyrgødning** ➤ Hold på kvælstoffet med efterafgrøder.
- **Marker med lav jordfrugtbarhed** ➤ Brug kvælstoffikserende efterafgrøder (udover de lovpligtige).

SÅTIDSPUNKT

Såning i foråret giver normalt en sikker etablering:

- **Så samtidig med eller umiddelbart efter såning af dæksæden** og senest en uge efter. Hvis der sås rød- eller hvidkløver pilles efterharven af såmaskinen.
- **I åbne vårafgrøder på sandjord** er der mulighed for at så udlæg frem til, at dæksæden har udviklet 1-2. knæ – HVIS der kan vandes! Det giver mulighed for at ukrudts-harve inden såning af udlægget.
- Ved rækkedyrkede afgrøder er der mulighed for såning i forbindelse med sidste radrensning.
- **I vintersæd** udsås efterafgrøder så tidligt som muligt om foråret. Brug kløverblanding, da rajgræs alene får for lidt kvælstof stillet til rådighed.

Såning umiddelbart før høst: LAD VÆRE!

Det er forbundet med betydelig risiko for dårlig etablering at så korsblomstrede efterafgrøder før høst. I modsætning til konventionelle marker findes der ofte en del bundkruddt i de økologiske marker. Dette samt risiko for tørke reducerer chancen for succes. En hullet efterafgrøder giver lys, vand og næring til rodukruddt.

Såning efter høst kan lade sig gøre ved tidlig høst:

- Efterafgrøden **bør ikke sås senere end 10. august**. Skønnes dette ikke muligt, bør der sås om foråret.
- Høst først de marker, hvor det er planlagt at så efterafgrøder.
- Halmen snittes fint, hvis den skal blive i marken.
- 1-2 stubhævninger kan give et fornuftigt såbed, hvis jorden er fugtig. Mindst en af hævningerne skal være gennemskærende. Der er dog større sikkerhed for en god etablering efter pløjning. Pløjning giver en bedre bekæmpelse af rodukruddt, især når den efterfølges af en pløjning mere om foråret forud for en vårsæd.
- For hver dag såtidspunktet af en korsblomstret efterafgrøde udskydes i august måned, falder N-optagelsen med ca. 2 kg pr. ha.

PROBLEMER MED TIDSLER, SVINEMÆLK OG FØLFOD udelukker ikke efterafgrøder.
 Så efterafgrøden umiddelbart efter tidlig høst og en pløjning og gentag pløjningen i foråret før såning af en vårsæd.
 Er KVIK et problem, droppes efterafgrøden, så der kan foretages en mekanisk bekæmpelse i efteråret.
 Læs meget mere om rodukrudt på landbrugsinfo.dk/okologi/rodukrudt

VALG AF EFTERAFGRØDE

	Såtid	Dæksæds-konkurrence	Jord-type	Lov-pligtig	Arter	Udsæd Kg/ha
Lav N-pulje i marken	Forår	Lille (f.eks. svagt gødet vårhvede eller byg)	Alle	Ja	Alm. m. tidl. rajgræs	10
				Nej	Hvidkløver + rajgræs	2 + 8
		Stor (f.eks. havre, veletableret vintersæd)	Alle	Ja	Alm. m. tidl. rajgræs	10
				Nej	Rødkløver + rajgræs	3 + 8
	Efter høst		Sand	Ja	Vinterraps	6
				Nej	Vintervikke + rug	40 + 40
			Ler	Ja	Gul sennep eller Olieræddike	8 12
				Nej	Fodervikke + gul sennep	30 + 5
Høj N-pulje i marken	Forår	Lille	Alle	Ja	Alm. m. tidl. rajgræs eller Rajgræs + cikorie	10 5 + 3
		Stor (f.eks. havre)	Alle	Ja	Ital. rajgræs	10
	Efter høst		Sand	Ja	Vinterraps	6
				Ja	Vinterraps + rug	3 + 40
			Ler	Ja	Gul sennep eller Olieræddike	8 12
				Ja	Vinterraps + rug	3 + 40

Der findes **mange flere arter og kombinationer** af efterafgrøder. Prøv at eksperimentere på mindre arealer og bland arterne.

REGLER FOR EFTERAFGRØDER

- Der skal etableres lovpligtige efterafgrøder på 14 pct. af grundarealerne ved mere end 0,8 DE pr. ha og på 10 pct. af arealet, hvis man har under 0,8 DE pr. ha.
- Hvis bedriften ikke har pligtige efterafgrøder nedsættes bedriftens N-kvotens automatisk.
- Økologiske bedrifter, som har valgt Økologisk Arealtilskud med tillæg for reduceret kvælstof, skal være opmærksomme på, at det er kvoten på 60 kg N pr. ha, som reduceres yderligere ved manglende pligtige efterafgrøder og for

eftervirkning. Desværre kan kvælstoffikserende afgrøder IKKE indgå som lovpligtige efterafgrøder, heller ikke i blanding med godkendte arter.

- Der findes flere typer og arter af lovpligtige efterafgrøder og alternativer, tag en snak med din konsulent om, hvilken løsning der passer til dine arealer.

LÆS MERE

landbrugsinfo.dk/udfasning

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne: Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

LDP 2020

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne

Miljø- og Fødevarerministeriet
 NaturErhvervstyrelsen

YDERLIGERE INFO

Margrethe Askegaard, specialkonsulent Planteproduktion
 SEGES Økologi
 mga@seges.dk
 D +45 8740 5445

